

Pētījums par biedrības *Darīsim paši!* darbības teritoriju

SATURS

Ievads.....	3
Teritorijas iedzīvotāju anketēšana.....	4
Teritorijas apskats.....	10
Vispārējs ģeogrāfiskais apskats.....	10
Sociālekonomiskais apskats.....	12
VRG darbības teritorijas pamatojums.....	18
SVID analīze.....	20
Stiprās puses.....	20
Vājās puses.....	21
Iespējas.....	21
Draudi.....	22
Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze.....	23
Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums.....	25
Biedrības <i>Darīsim paši!</i> starpvalstu sadarbības partneri.....	25
Biedrības <i>Darīsim paši!</i> starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības galvenie virzieni....	26
Pielikumi	

ievads

Pētījuma mērķis – veikt biedrības „Darīsim paši!” darbības izpēti, kuras rezultāti tiks izmantoti sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai.

Pētījuma galvenie darba uzdevumi ir:

1. Veikt biedrības „Darīsim paši!” teritorijas iedzīvotāju anketēšanu. Uzdevums paredz biedrības „Darīsim paši!” darbības teritorijā apzināt svarīgākās attīstāmās jomas, nepieciešamos infrastruktūras uzlabojumus jaunajā plānošanas periodā.
2. Veikt izpēti par biedrības „Darīsim paši!” darbības teritoriju, kas ietver sekojošas sadaļas:
 - 2.1. Vispārējs ģeogrāfiskais apskats;
 - 2.2. Sociālekonomiskais apskats;
 - 2.3. VRG darbības teritorijas pamatojums.
3. Veikt biedrības „Darīsim paši!” teritorijas SVID analīzi, apzinot vietējās rīcības grupas teritorijas un kopienas stiprās un vājās puses, kā arī attīstības iespējas un draudus.
4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze.
5. Veikt starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējumu, apskatot vietējās rīcības grupas sadarbības iespējas ar citām teritorijām un citām valstīm.

Norādīto uzdevumu izpildē ir ņemtas vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas „Vadlīnijas un ieteikumus vietējo rīcības grupu stratēģiju izstrādei 2014.-2020.gada plānošanas periodam”.

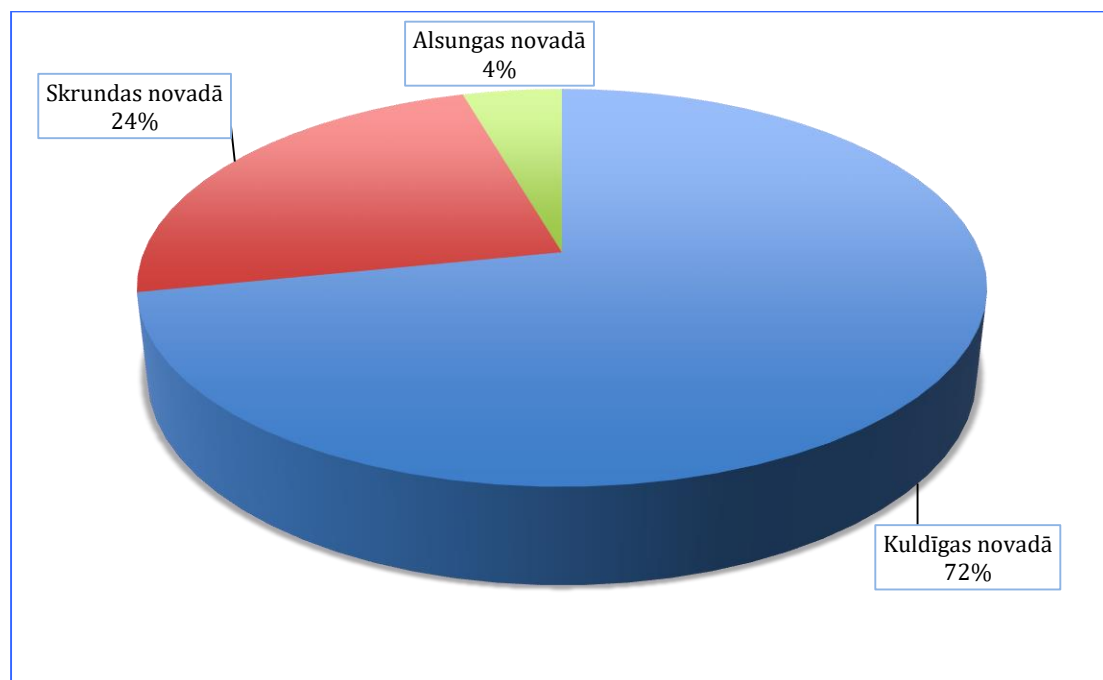
Teritorijas iedzīvotāju anketēšana

Iedzīvotāju anketēšana tika veikta Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novados, tās mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par nepieciešamajām atbalsta jomām, vajadzībām un problēmām, lai atbilstoši SVVA stratēģijai, iespējami efektīvāk varētu piesaistīt LEADER finansējumu 2014. – 2020.g. periodā.

Pētījuma ietvaros tika izstrādāta aptaujas anketa¹, saskaņojot to ar biedrību „Darīsim paši!”, kā arī apkopoti anketēšanas rezultāti.

Aptauja tika veikta gan, nodrošinot anketu aizpildīšanas iespējas klātienē pašvaldībās, pagastu pārvaldēs, bibliotēkās u.c. sabiedriski pieejamās vietās, gan tiešsaistē.

Aptaujā piedalījās 156 dažādas iedzīvotāju grupas pārstāvoši respondenti².

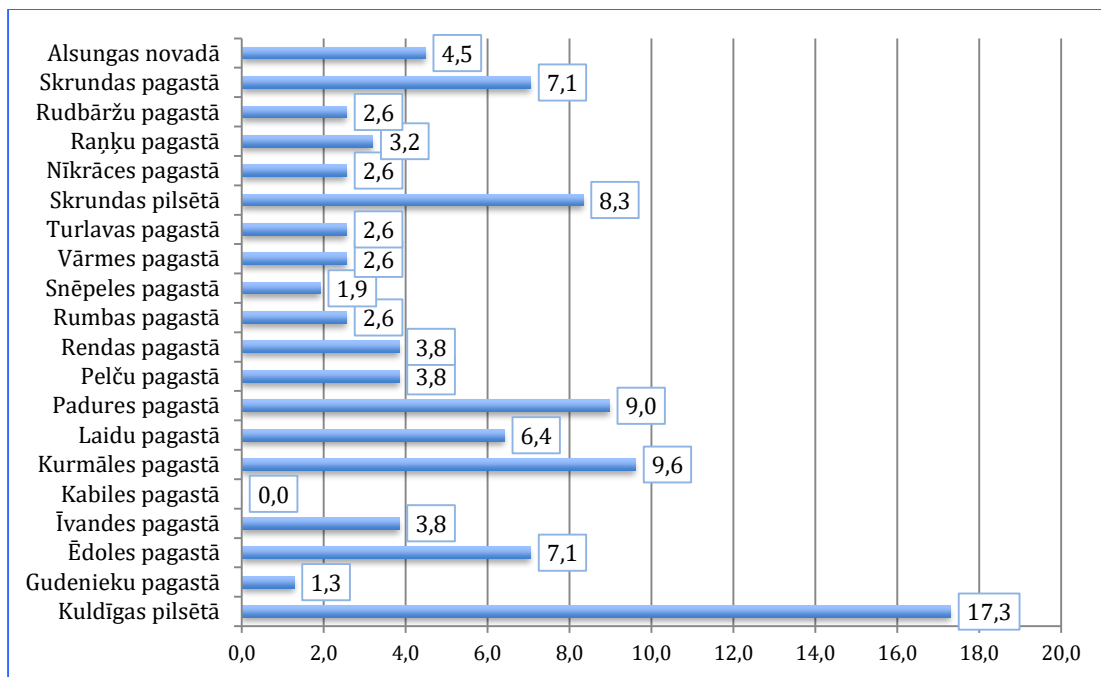

1. attēls. Respondentu sadalījums pa novadiem

1. attēlā redzams respondentu sadalījums pa novadu teritorijām, kas visumā atbilst iedzīvotāju skaita sadalījumam, tādējādi ir proporcionāli pārstāvētas visu novadu iedzīvotāju intereses. 2. attēlā redzama pilsētu un pagastu pārstāvniecība, relatīvi aktīvi anketēšanā piedalījušies Kuldīgai tuvāko pagastu iedzīvotāji, savukārt Kabiles pagasts nav pārstāvēts.

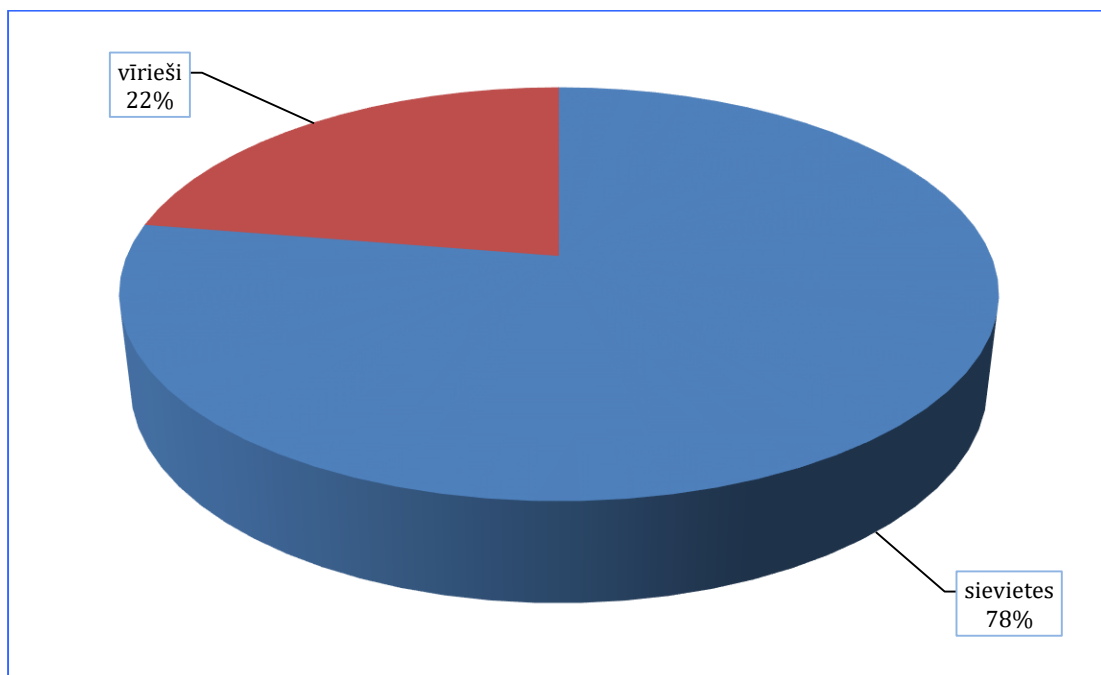
¹ Aptaujas anketu skat. 1. pielikumā

² Aptaujas rezultātu apkopojumu skat. 2. pielikumā

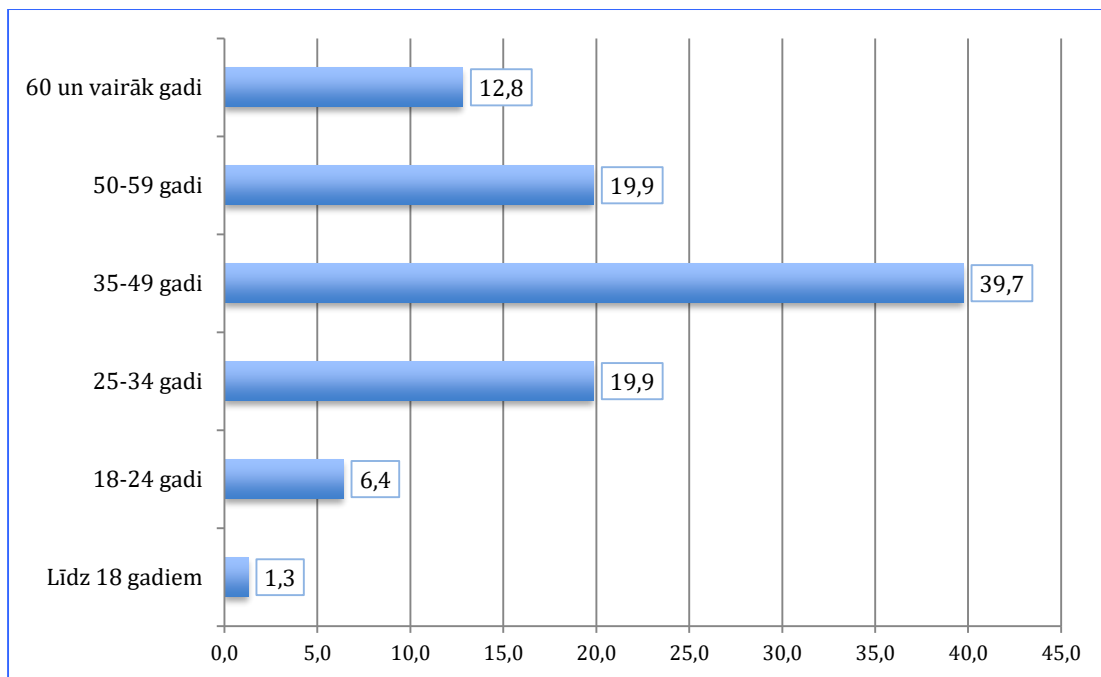

2. attēls. Respondentu sadalījums pa pilsētām un pagastiem

Lielākā daļa aptaujas dalībnieku bija sievietes, bet visvairāk pārstāvētā vecuma grupa – 35 – 49 gadi (skat. 3, 4. Att.)

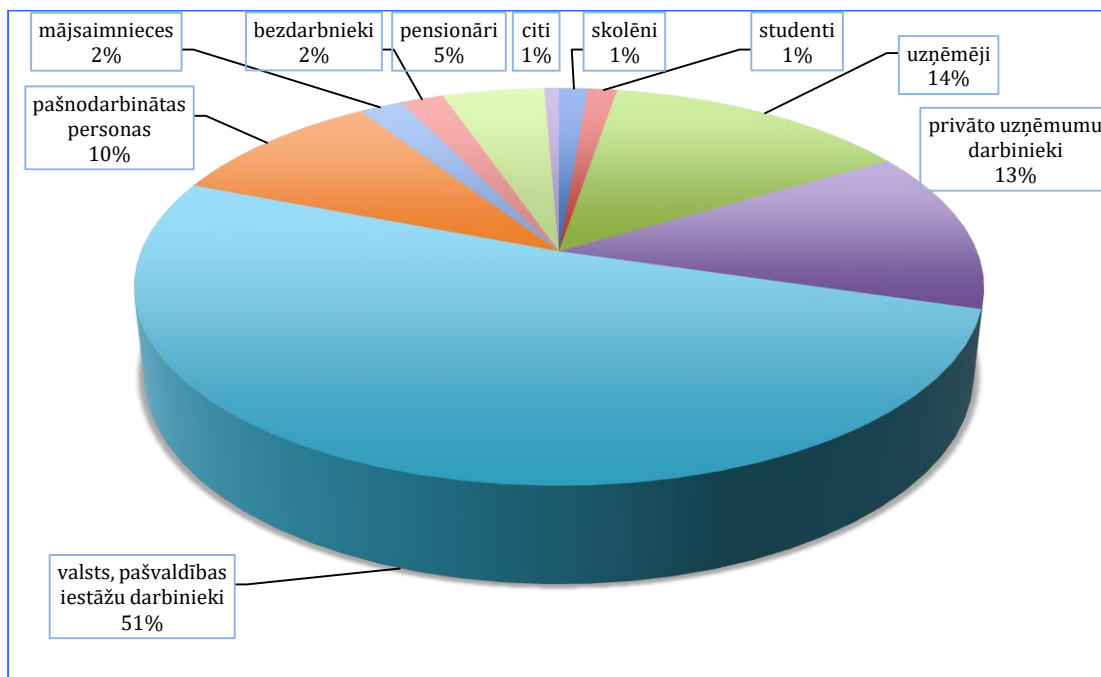

3. attēls. Respondentu sadalījums pa dzimumiem

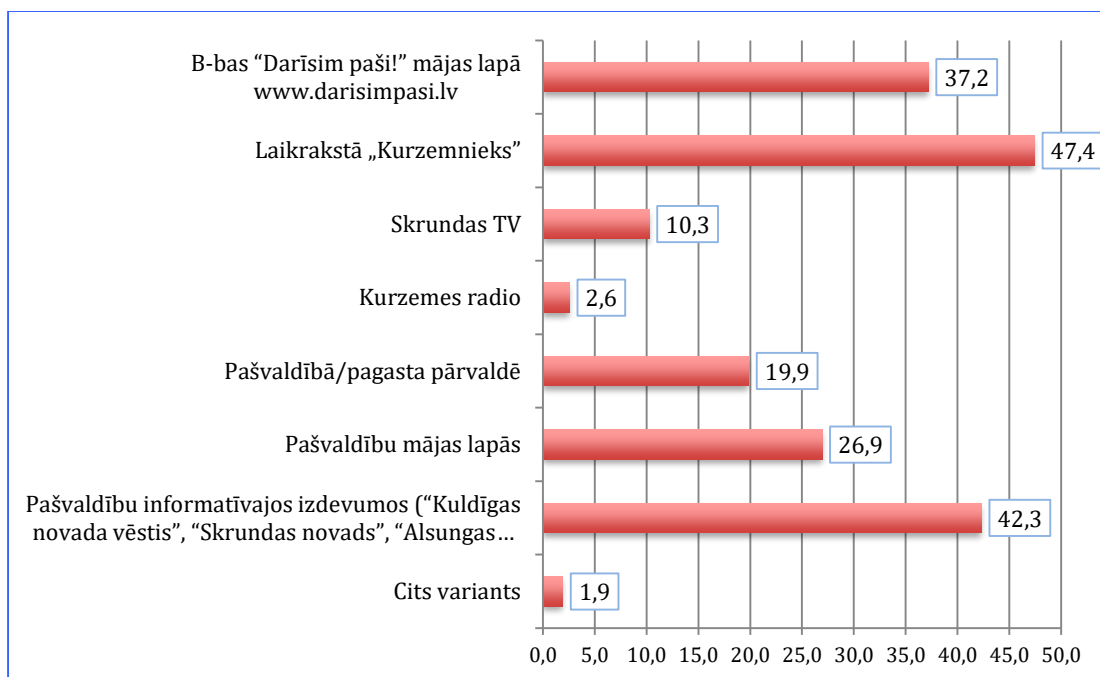

4. attēls. Respondentu sadalījums pa vecuma grupām (%)

Apmēram puse aptaujas dalībnieku strādā valsts un pašvaldību iestādēs, no pārējām grupām visvairāk ir pārstāvētas uzņēmēju, privāto uzņēmumu darbinieku un pašnodarbināto personu grupas (skat. 5.att.).

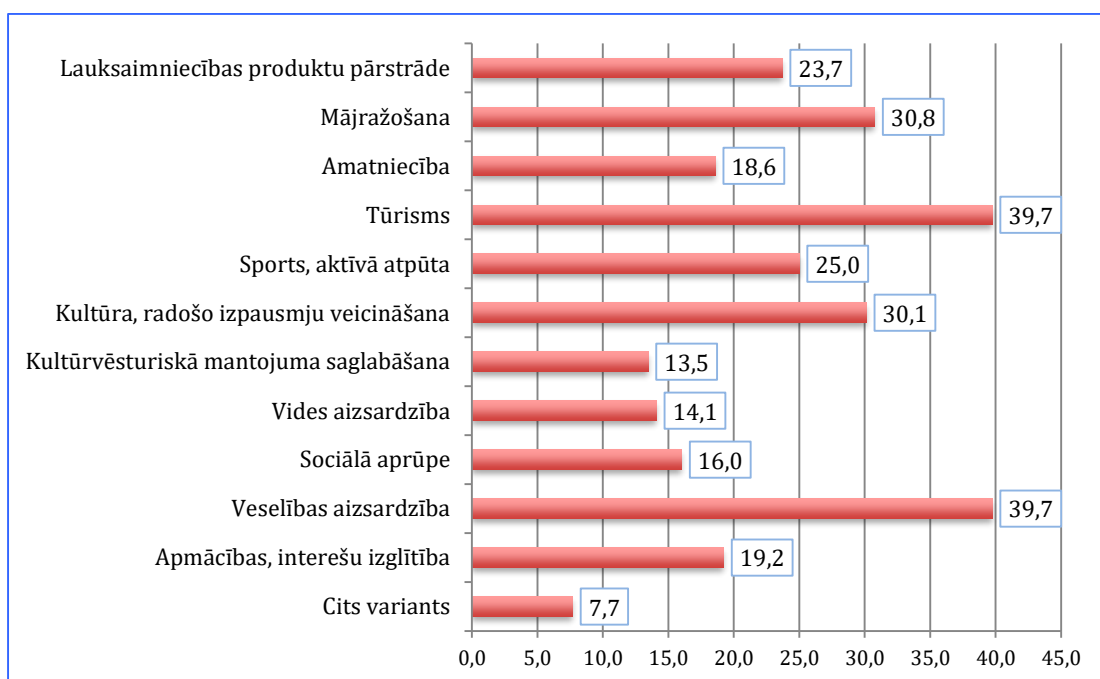

5. attēls. Respondentu sadalījums pēc nodarbošanās.

6. attēls. Informācijas avoti

Uz jautājumu Kur Jūs visvairāk iegūstat informāciju par biedrības “Darīsim paši!” darbību un iespējām piesaistīt LEADER programmas finansējumu?” visvairāk respondentu (47%)³ norādījušas laikrakstu “Kurzemnieks”, samērā nozīmīgi avoti bijušas arī pašvaldību informatīvie izdevumi (mazāk – pašvaldību mājas lapas) un biedrības “Darīsim paši!” mājas lapa.

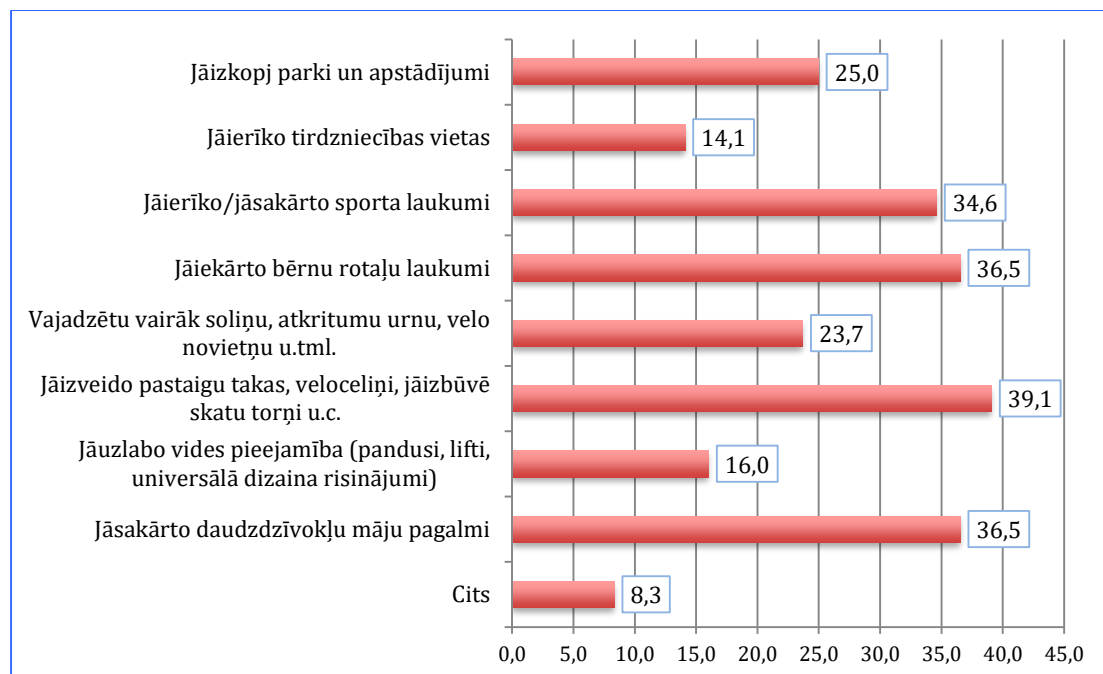

7. attēls. Svarīgākās attīstāmās jomas

³ Bija iespējamas vairākas atbildes

Caurmērā respondenti uzskata, ka informācija ir pietiekama, starp ieteicamiem papildu avotiem norādīti e-pasti, informācija bibliotēkās, sociālajos tīklos u.c.

Kā svarīgākās attīstāmās jomas norādītas tūrisms, veselības aizsardzība, kā arī mājražošana, kultūra, sports un aktīvā atpūta.

8. attēls. Nepieciešamie infrastruktūras uzlabojumi

Uz jautājumu “Kādi infrastruktūras uzlabojumi būtu jāveic Jūsu novadā/pilsētā/pagastā?” visvairāk aptaujas dalībnieku ir norādījuši pastaigu takas, veloceliņus, skatu torņus utml. objektus, kā arī daudzdzīvokļu pagalmu sakārtošanu, bērnu rotaļu un sporta laukumu ierīkošanu.

Starp steidzamākajiem darbiem vai problēmām, ko varētu risināt ar LEADER projektu atbalstu visvairāk tika norādīti publiskās infrastruktūras objekti, vides sakārtošana, t.sk. kultūras un dāvas mantojuma objekti. Sniegto priekšlikumu apkopojums turpmāk izmantots priekšlikumos par teritorijas attīstības vajadzībām.

Kopumā respondenti, kas ir iesnieguši un ieviesuši LEADER projektus iepriekšējā plānošanas periodā, nav saskārušies ar būtiskām grūtībām, starp nozīmīgākajām problēmām ir norādīts nepietiekamais finansējums (projektu apjoms), birokrātiskās problēmas, vides objektu demolēšana uzraudzības periodā, sarežģīta dokumentu kārtošana, izmaksu sadārdzinājums iepirkuma rezultātā, pieredzes un informācijas trūkums.

Starp apmācību un pieredzes apmaiņas tēmām, aptaujas dalībniekus interesē pati projektu sagatavošana, bet tematiski apmācību loks ir samērā plašs –

uzņēmējdarbība, mājražošana, amatniecība, tūrisms, darbs ar IT, dabas aizsardzība, vides izglītība, kultūras pasākumu organizēšana u.c.

Teritorijas apskats

Vispārējs ģeogrāfiskais apskats

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
Teritorijas platība un izvietojums	Teritorijas platība 2499,9 km ² - Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadi.	Teritorija atrodas Kurzemes centrālajā daļā un robežojas ar Ventspils, Talsu, Kandavas, Saldus, Vaiņodes, Aizputes un Pāvilostas novadiem. Novietojums reģiona centrā, relatīvi laba galvaspilsētas, tuvāko nacionālās un reģionālās attīstības centru, lielāko ostu un piekrastes sasniedzamība ir viens no attīstības potenciāla elementiem.
Teritorijas veids	Zemes izmantošanas struktūrā dominē meži un lauksaimniecības zemes. Meža platību īpatsvars ir lielāks nekā vidēji Latvijā. Lielākās mežu platības izvietotas teritorijas Z daļā. Teritorijā ir nozīmīgs ūdens objektu skaits. Teritorija ietilpst Ventas upju baseinu apgabalā, lielākā daļa – Ventas upes baseinā, neliela daļa – Baltijas jūras mazo upju noteces baseinos. Lielākās upes – Venta, tās pietekas Abava, Riežupe, Ciecere, Lētiža, Šķervelis u.c. Baltijas jūras baseina upes Užava, Rīva, Tebra. Lielākie ezeri – Vilgāles, Zvirgzdu, Kukšu un Pinku ezeri. Teritorija robežojas ar Usmas ezeru. Atsevišķās teritorijas daļās (īpaši Skrundas un Pelču pagastos) – zivju dīķi.	VRG teritorijas lielāko daļu aizņem lauksaimniecības zeme un meži, kas rada priekšnoteikumus meža resursu efektīvai un ilgtspējīgai izmantošanai, lauksaimniecības produktu pārstrādei un saistītajām nozarēm. Iekšējo ūdeņu tīkls veido potenciālu dabas tūrisma, piemēram, ūdenstūrisma attīstībai.
Dabas resursi	Nozīmīgākie dabas resursi VRG teritorijā – derīgie izrakteņi, zemes un augšņu, agroklimatiskie resursi, pazemes un virszemes ūdens resursi, vēja	Dabas resursi veido potenciālu daudzveidīgas vietējās ekonomikas attīstībai., t.sk.

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
	energoresursi (galvenokārt teritorijas R daļā), meža resursi. Teritorijā ir nozīmīgi māla, smilts, kūdras, saldūdens kaļķu, kvarca smilts, sapropeļa un māla iegulas, perspektīvā arī ģeoloģiskās struktūras dabas gāzes pazemes krātuvju ierīkošanai, kā arī potenciāli izmantojamie un mazizpētītie derīgie izrakteņi, piemēram naftas atradnes.	būvniecībai, meža nozarei, lauksaimnieciskajai ražošanai (t.sk. bioloģiskajai lauksaimniecībai un ekoloģiski tīras produkcijas ražošanai) un lauksaimniecības produktu pārstrādei, tūrismam u.c.
Dabas mantojuma objekti	Teritorijā ir bagāta ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem, tajā atrodas 12 Eiropas aizsargājamo teritoriju tīkla Natura 2000 teritorijas. Nozīmīgākās teritorijas: 8 dabas liegumi – Alsungas meži, Dīļu pļavas, Gudenieki, Maņģenes meži, Skrundas zivju dīķi, Ventas ieleja, Ventas un Šķerveļa ieleja, Užavas augštece, 3 dabas parki – Alsungas senleja, Pinku ezers, Riežupe un 1 mikroliegums – Dzirnietu pļava. Būtiska nozīme ir arī ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem, dendroloģiskajiem stādījumiem, aizsargājamām alejām, vērtīgajām dabas ainavām.	VRG teritorija ir bagāta ar dabas vērtībām, kuras jāsaglabā nākamajām paaudzēm, kā arī jāizmanto iedzīvotāju atpūtai un izglītošanai. Dabas mantojuma objekti ir resurss tūrisma attīstībai.
Kultūras mantojuma objekti	VRG teritorijas kultūrvēsturisko mantojumu veido Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā kā unikāla vērtība (saglabājusi unikālu vēsturisko apbūvi ar augstu autentiskuma pakāpi, iekļauj 365 vēsturiskās ēkas); daudzveidīgas kuršu laikmeta, Livonijas, Kurzemes hercogvalsts un vēlāku laiku materiālās un nemateriālās kultūras liecības. Kuldīgas vecpilsēta ir iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma nacionālajā sarakstā, Suitu kultūrtelpa – UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. Teritorijā ir ievērojams valsts un vietējās valsts aizsargājamo pilsētībūvniecības, arhitektūras, arheoloģijas mākslas,	Kultūrvēsturiskais mantojums, t.sk. starptautiski atzītas vērtības, ir nozīmīgs attīstības potenciāls elements, kā arī lielā mērā nosaka teritorijas un iedzīvotāju identitāti un tradīcijas. Nepieciešams saglabāt un restaurēt kultūras mantojuma objektus, nodrošinot labās prakses restaurācijas pielietošanu, kā arī veicināt to pieejamību un

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
	vēstures un industriālo pieminekļu skaits (t.sk., valsts nozīmes - 44 arheoloģijas, 53 arhitektūras, 2 vēstures un 1 pilsētbūvniecības, vietējas nozīmes kultūras pieminekļi –31 arheoloģijas un 9 arhitektūras pieminekļi). Līdzās Kuldīgai - Alsunga, Ēdole, Kabile, Lēnas, Renda, Turlava - apdzīvotas vietas ar nozīmīgu mantojuma objektu sakopojumu, suitu teritorijas un kuršu ķoniņu brīvciemi – teritorijas ar īpašu vēsturiskās attīstības gaitu un tradīcijām.	izmantot tos tūrisma attīstībai. Nemateriālās kultūras tradīcijas – būtiska vietējo kopienu identitātes daļa, nepieciešams atbalstīt to saglabāšanu un izkopšanu.
Iedzīvotāju blīvums	12,16 iedz./ km ²	-
Būtiskākie attīstības un apdzīvojuma centri	Kuldīga – reģionālās nozīmes attīstības centrs. Skrunda, Alsunga – novadu nozīmes attīstības centri. Vārme, Rudbārži, Dzelda, Ēdole, Pelči, Renda, Mežvalde, Kabile, Snēpele, Turlava, Laidi, Vilgāle, Padure, Gudenieki, Īvande – vietējās nozīmes centri, lielie ciemi. Raņķi, Jaunmuiža, Sermīte, Ķikuri, Ozoli, Ķimale, Novadnieki, Valtaiķi, Dekšne, Birži (Basi), Vanga Pumpuri, Ciecere, Kušaiņi, Rūnaiši, Lēnas, Sieksāte, Smilgas, Almāle – lauku apdzīvojuma centri, ciemi.	Ilgtermiņa apdzīvojuma struktūras attīstība, nodrošinot katram apdzīvojuma centra līmenim atbilstošu pakalpojumu klāstu un darbavietas.

Sociālekonomiskais apskats

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI								
Iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā (Pēc datiem.) PMLP	2010.gadā - 34921 2012. gadā - 34316 2014. gadā – 33218 2015. gadā – 32683 <table><tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr><tr><td>Alsunga</td><td>1650</td><td>1626</td><td>1592</td></tr></table>		2010	2012	2014	Alsunga	1650	1626	1592	Iedzīvotāju skaits VRG teritorijā turpina samazināties, galvenokārt negatīva migrācijas saldo rezultātā. Nepieciešams atbalstīt vietējās uzņēmējdarbības
	2010	2012	2014							
Alsunga	1650	1626	1592							

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI				SECINĀJUMI																
	Kuldīga	27272	26826	26017	attīstību, darba vietu radīšanu un kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, lai ietekmētu migrācijas procesu.																
	Skrunda	5999	5870	5609																	
Jaundzimušo skaits (pēc CSP datiem)	2010.gadā - 300 2012. gadā - 294 2014. gadā – 301				Jaundzimušo skaits ir gandrīz nemainīgs. Nepieciešams atbalstīt tādas aktivitātes, kuras paredzētas ģimenes brīvam laikam, bērnu aktīvās atpūtas vietas, bērnu pieskatīšanas vietas.																
Tirgus sektora ekonomiski aktīvie uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem (aprēķini pēc CSP datiem)	<table><tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr><tr><td>Alsungas nov.</td><td>94</td><td>105</td><td>112</td></tr><tr><td>Kuldīgas nov.</td><td>78</td><td>78</td><td>88</td></tr><tr><td>Skrundas nov.</td><td>65</td><td>68</td><td>69</td></tr></table>					2010	2012	2014	Alsungas nov.	94	105	112	Kuldīgas nov.	78	78	88	Skrundas nov.	65	68	69	Kopumā uzņēmumu skaitam attiecībā pret iedzīvotāju skaitu, ir tendence palielināties. Tomēr šis rādītājs viennozīmīgi neraksturo kopējo uzņēmējdarbības vidi. Nepieciešams īpaši sniegt atbalstu tādu uzņēmumu veidošanai un attīstībai, kas veicina teritorijas ilgtspējīgu attīstību, balstīta uz efektīvu vietējo resursu pielietojumu, augstu pievienoto vērtību, konkurētspējīgiem un atpazīstamiem produktiem un sekmē nodarbinātību.
	2010	2012	2014																		
Alsungas nov.	94	105	112																		
Kuldīgas nov.	78	78	88																		
Skrundas nov.	65	68	69																		

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI			
Bezdarba līmenis	Reģistrēto bezdarbnieku skaits (cilv., NVA)	Bezdarbnieku skaits un bezdarba līmenis VRG darbības teritorijā ir samazinājies. Vienlaikus tas joprojām ir lielāks nekā vidējais valstī un Kurzemes reģionā. Problemātisks ir ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars.			
			2010	2012	2014
	Alsunga		163	104	77
	Kuldīga		2499	1814	1540
	Skrunda		632	429	337
	Bezdarba līmenis (% , NVA)				
	2010	2012	2014		
Alsunga	14,90	11,30	8,70		
Kuldīga	14,10	11,70	9,60		
Skrunda	16,60	13,40	11,40		
	Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējo bezdarbnieku skaitā. (% , RAIM apr.)				
	2010	2012	2014		
Alsunga	38,65	51,92	49,35		
Kuldīga	34,21	42,94	40,84		
Skrunda	41,77	52,45	47,48		
Būtiskākās uzņēmējdarbības nozares	Nozīmīgākās specializācijas nozares VRG teritorijā ietilpstošajos novados, kas noteiktas to stratēģijās, ir šādas. Kuldīgas novads:				
	• Meža nozare. • Lauksaimniecība, tās produktu pārstrāde un lauku ekonomikas daudzveidošana. • Daudzveidīgs tūrisma piedāvājums. • Pakalpojumu nozares – izglītības, veselības aprūpes, tirdzniecības, komercpakalpojumi u.c.				
	Nozīmīga loma VRG teritorijā ir meža nozarei – iespējami efektīva un ilgtspējīga meža resursu izmantošana – gan saimnieciskai darbībai, gan rekreācijai un dabas vērtību saglabāšanai un atjaunošanai. Atbalstāma lauksaimniecība, tās produktu pārstrāde, t.sk. ekoloģiski tīras produkcijas ražošana un lauku ekonomikas				

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI																
	- Radošās industrijas. Skrundas novads: - Lauksaimniecība un lauksaimniecības produktu pārstrāde. - Mežsaimniecība (ietverot mežsaimniecību, mežizstrādi un kokapstrādi). - Derīgo izrakteņu ieguve un izmantošana. - Zivsaimniecība. - Tūrisms. Alsungas novads: - Mežsaimniecība un kokapstrāde – īpaši kokapstrāde ar augstu pievienoto vērtību. - Lauksaimniecības attīstība, īpaši videi draudzīga lauksaimniecība un kvalitatīvas produkcijas ražošana. - Mājražošanas un amatniecības attīstība, t.sk. suitu tradīciju saglabāšana un zīmola popularizēšana. - Kultūrvēsturiskā, izziņas, kā arī dabas un lauku tūrisma attīstība.	daudzveidošana. Veicināma amatniecība un mājražošana. Atsevišķās teritorijas daļās būtiska arī zivsaimniecība. VRG teritorijā nozīmīga perspektīvā nozare ir tūrisms, it īpaši kultūras, kultūrvēstures, dabas, aktīvais tūrisms, lauku tūrisms. Nākotnē pieaugoša loma radošajām industrijām, t.sk., arhitektūras, dizaina, kino, vizuālās mākslas, mūzikas jomā, kā arī izmantojot moderno tehnoloģiju sniegtās iespējas.																
VRG darbības teritorijā reģistrēto nevalstisko organizāciju skaits (Pēc Lursoft datiem)	<table><tr><td></td><td>Kuldīgas</td><td>Skrundas</td><td>Alsungas</td></tr><tr><td>Gads</td><td>nov.</td><td>nov.</td><td>nov.</td></tr><tr><td>2010.</td><td>201</td><td>37</td><td>8</td></tr><tr><td>2012.</td><td>249</td><td>42</td><td>12</td></tr></table>		Kuldīgas	Skrundas	Alsungas	Gads	nov.	nov.	nov.	2010.	201	37	8	2012.	249	42	12	NVO skaitam ir tendence pieaugt visos VRG novados, tomēr to aktivitāte ir viai atšķirīga. Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu NVO rīcības plānā tika analizētas būtiskās sektora
	Kuldīgas	Skrundas	Alsungas															
Gads	nov.	nov.	nov.															
2010.	201	37	8															
2012.	249	42	12															

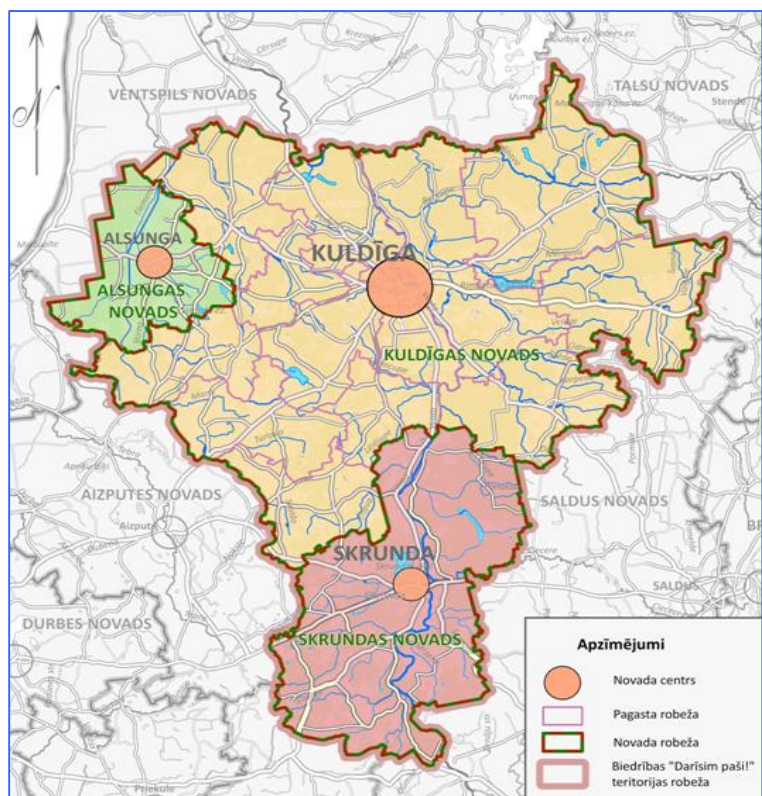
RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI				SECINĀJUMI
	2014.	286	48	16	problēmas, t.sk.: • Cilvēkresursu trūkums. • Grūtības piesaistīt finansējumu, t.sk. informācijas trūkums. • Zināšanu un izpratnes trūkums par NVO darba specifiku. • Nepietiekama NVO koordinācija. • Sabiedrības pasivitāte un sapratnes trūkums. • Telpu trūkums. • Paredzētie risinājumi: • Sekmēt NVO kapacitātes paaugstināšanu un iedzīvotāju iesaistīšanos nevalstiskajās organizācijās. • Veicināt nevalstisko organizāciju sadarbību un vienotas informatīvās telpas izveidi.

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
		• Veicināt labdarību, brīvprātīgo darbu un sabiedriskās iniciatīvas.
Kultūra	Kuldīgas novadā darbojas Kuldīgas novada pašvaldības kultūras pārvalde, ir izveidotas 3 pašvaldības aģentūras un 2 profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādes: • P/A „Kuldīgas novada muzejs”, • P/A „Kuldīgas Galvenā bibliotēka”, • P/A „Kuldīgas kultūras centrs”, • Ernesta Vīgnera Kuldīgas mūzikas skola, • Kuldīgas mākslas un humanitāro zinību skolas struktūrvienība – Mākslas skola. Kuldīgas kultūras centra amatiermākslas kolektīvos 2010.gadā piedalījās 522 dalībnieki, 2011.gadā - 527 dalībnieki, 2012.gadā – 647 dalībnieki, 2013.gadā – 701 dalībnieks, 2014.gadā – 730 dalībnieki. Kuldīgas novada pagastos ir 37 kolektīvi un 740 dalībnieki. Kultūras dzīves aktivitātes Skrundas novadā norisinās Skrundas kultūras namā, Rudbāržu kultūras namā, Nīkrāces Atpūtas centrā un Saieta namā, kā arī Raņķos pasākumu zālē. Brīvdabas pasākumi notiek Skrundas pilskalna estrādē un Skvēros pilsētas centrā. Lielākie svētki kultūras jomā ir pašdarbības kolektīvu atskaite koncerts Janvārī, Skrundas pilsētas svētki maija otrajā nedēļas nogalē, kā arī amatiemākslas kolektīvu festivāls Spēlēju ,	VRG teritorijā ir vērojama aktīva kultūras dzīve, ko virza un koordinē gan pašvaldības, gan nevalstiskās organizācijas. Kultūras tradīciju uzturēšana un mākslinieciskā jaunrade ir vietējo kopienu identitātes un sabiedriskās dzīves daļa, nepieciešams atbalstīt to saglabāšanu un izkopšanu. Dalībnieku skaitam dažādos kolektīvos ir tendence paaugstināties. Nepieciešami ieguldījumi infrastruktūras, t.sk. pasākumu norises vietu un telpu, aprīkojuma, inventāra iegādei.

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
	dancoju augustā. Novadā darbojas 7 bibliotēkas, divas no tām Skrundas pilsētā, bet pārējās blīvāk apdzīvotos ciemu centros. Alsungas novadā darbojas kultūras nams, muzejs, bibliotēka, kā arī dažādus kultūras pasākumus organizē nevalstiskās organizācijas – biedrības „Etniskās kultūras centrs „Suiti””, „Suitu amatnieki”, „Spārni Alšvangā”, „Suitu kultūras mantojums”, „Alsungas keramika” u.c. Alsungas novada kultūras namā darbojas 9 pašdarbības kolektīvi. Kopā pašdarbības kolektīvos pie kultūras nama iesaistīti ap 100 dalībnieku	

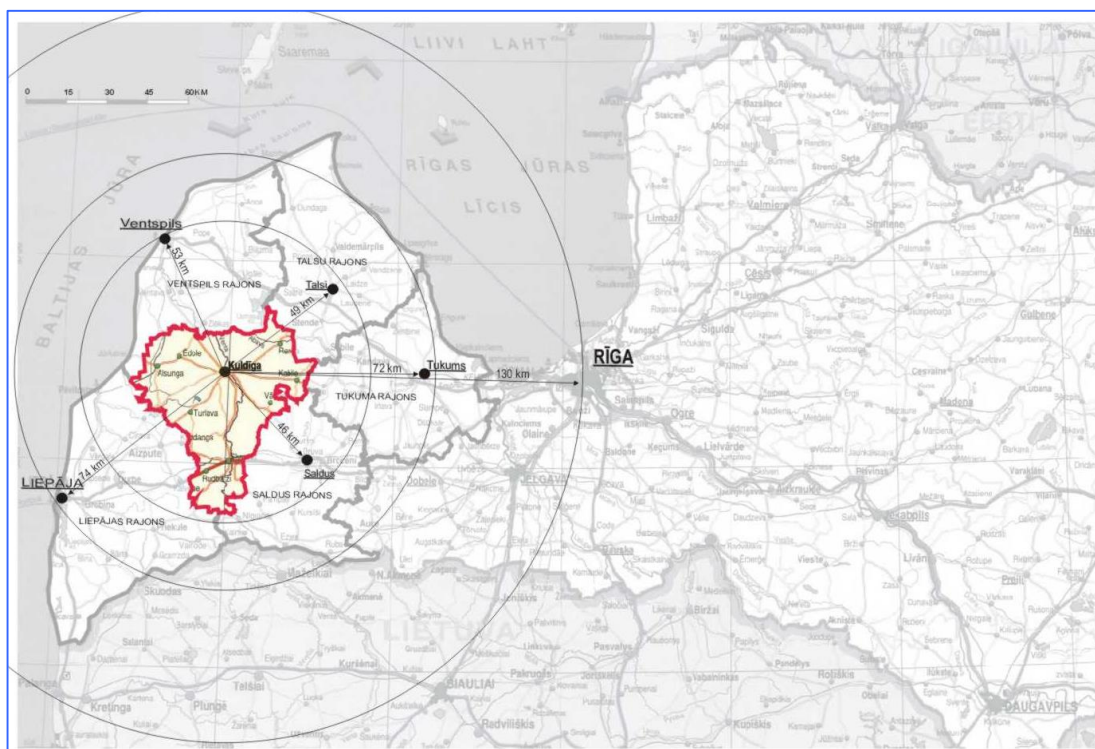
VRG darbības teritorijas pamatojums

Biedrība *Darīsim paši!* ir dibināta 2006.gadā ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti iedzīvotājiem, veicinot lauku teritorijas ekonomisko attīstību, pakalpojumu pieejamību un kvalitātes uzlabošanu biedrības darbības teritorijā.

9. attēls. Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorija

Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorijā ietilpst trīs novadi – Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novads (skat. 9. Att.). Vēsturiski biedrības Darīsim paši! darbības teritorija veidojusies bijušā Kuldīgas rajona teritorijas robežās. Ģeogrāfiski tā atrodas Rietumlatvijas vēsturiskā Kurzemes reģiona centrālajā daļā (skat. 10.att.).

10. attēls. Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorija Latvijā

Biedrības darbības teritorija ietver 20 teritoriālās vienības, tostarp divas pilsētas un 18 pagastus. Kuldīgas novadā ietilpst Kuldīgas pilsēta, Ēdoles, Gudenieku, Īvandes, Kabiles, Kurmāles, Laidu, Padures, Pelču, Rendas, Rumbas, Snēpeles, Turlavas un Vārmes pagasti. Skrundas novads ietver Skrundas pilsētu, Skrundas, Nīkrāces, Raņķu un Rudbāržu pagastus. Alsungas novadā ietilpst Alsungas pagasts.

SVID analīze

SVID analīzes kopsavilkumam izmantoti tematiskajās darba grupās un tikšanās ar iedzīvotājiem paustie viedokļi, kā arī aptaujas anketu rezultāti. SVID izstrādē ņemtas vērā iepriekšējo plānošanas periodu vietējo attīstības stratēģiju SVID izvērtējumi.

Stiprās puses

1. Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums Kurzemes centrālajā daļā;
2. Iedzīvotāju potenciāls
 - 2.1. Izglītoti, radoši, sabiedriski aktīvi iedzīvotāji kā VRG attīstību virzošs spēks
 - 2.2. VRG teritorijā iedzīvotāju skaits pietiekams, lai varētu konkurēt ar citām teritorijām
3. Izglītības bāze, skolu tīkls un augstskolu filiāles
 - 3.1. Plašs skolu (vispārizglītojošo, specializēto) tīkls, augstskolu filiāles, kas nodrošina izglītības iespējas VRG teritorijā
4. Kultūras un dabas vērtības, unikāla kultūrvide, daudzpusīgas mākslas norišu tradīcijas, nozīmīgs kultūrvēsturiskais mantojums
 - 4.1. Bagātīgs kultūras un dabas mantojums, kultūrainaviskās vērtības,
 - 4.2. VRG teritorijas kultūrvēsturisko mantojumu veido Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā kā unikāla vērtība daudzveidīgas kuršu laikmeta, Livonijas, Kurzemes hercogvalsts un vēlāku laiku materiālās un nemateriālās kultūras liecības. Kuldīgas vecpilsēta ir iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma nacionālajā sarakstā, Suitu kultūrtelpa – UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā
5. Sakaru infrastruktūra
 - 5.1. Kvalitatīvi sakari, (augošas mobilo komunikāciju iespējas, interneta nodrošinājums) rada nozīmīgus priekšnoteikumus teritorijas saimnieciskajai un sociālai attīstībai.
6. Dabas resursi, to funkcionālās ietekmes zonas VRG teritorijā
 - 6.1. Dabas resursi, t.sk. zemes resursi, arī rekreācijā izmantojamie dabas resursi ir labvēlīgs faktors VRG attīstībā.

3. Investīciju piesaiste efektīvai resursu izmantošanai
4. Tūrisma plūsmu piesaiste, tūrisma mērķauditoriju diversifikācija, tūrisma tieši un netieši radīto ienākumu apjoma palielināšanās, sezonālā efekta samazināšana.
5. Atbalsta instrumentu izmantošana sociāli ekonomiskās attīstības stimulēšanai
6. Starpnovadu un starpnozaru sadarbības iespējas
7. Veselīga dzīves veida popularizēšana
8. Resursu ilgtspējīga un efektīva izmantošana

Draudi

1. Darbaspējīgo un izglītoto iedzīvotāju aizplūšana, apdraudot iedzīvotāju potenciālu
2. Demogrāfiskās slodzes palielināšanās.
3. Drošības situācijas pasliktināšanās, sociāli nelabvēlīgo parādību (alkoholisma, narkomānijas u.c.) pieaugums.
4. ES un valsts atbalsta instrumentu neizmantošana, vai to nepietiekams nodrošinājums.
5. Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās nacionālā un starptautiskā līmenī, konkurences pieaugums un attīstības disproporcijas dažādās teritorijas daļās
6. Teritorijas attīstības nevienmērības pastiprināšanās – atsevišķu VRG teritorijas daļu degradācija, „nomales efekta” veidošanās lauku teritorijās
7. Valsts ekonomiskās politikas un likumdošanas nestabilitāte
8. Izmaksu pieaugums resursiem

Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze

Galvenās teritorijas attīstības vajadzības un potenciālās attīstības jomas noteiktas, balstoties uz ģeogrāfisko un sociāli ekonomisko datu apkopojuma un SVID analīzes rezultātiem, kā arī, veicot aptauju un tiekoties ar iedzīvotājiem pilsētās un pagastos (tika organizētas 16 tikšanās ar iedzīvotājiem, iegūstot plašu informāciju par iedzīvotāju grupu vajadzībām dažādās teritorijas daļās⁴.)

Teritorijas attīstības potenciālu veido:

- Ģeogrāfiskais novietojums, teritorijas sasniedzamība.
- Bagātīgs kultūrvēsturiskais un dabas mantojums, t.sk. starptautiski atzītas vērtības.
- Dabas resursi.
- Iedzīvotāju prasmes, tradīcijas, uzņēmējdarbība, sabiedriskā aktivitāte.
- Atbalsta infrastruktūra.

Kā būtiskākās vajadzības un atbalstāmās jomas tika identificētas:

Vietējo resursu pilnvērtīgā izmantošanā balstītu produktu un pakalpojumu attīstīšana un virzīšana tirgū: meža resursu efektīva apsaimniekošana, lauksaimniecības produktu pārstrāde, mājražošana, amatniecība, radošās industrijas, kultūras un dabas mantojuma izmantošana tūrismā. Iedzīvotāju iesaistīšana uzņēmējdarbībā, sociālās uzņēmējdarbības atbalsts.

- Nepieciešamie ieguldījumi: ēku un būvju būvniecība, piemērošana; iekārtas un aprīkojums, saistītās mārketinga aktivitātes.

Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un izmantošana.

- Nepieciešamie ieguldījumi: materiālās kultūras mantojuma objektu sakārtošana, to pieejamības veicināšana, piemērošana pakalpojumu sniegšanai, t.sk. aprīkojums, inventārs, iedzīvotāju izpratnes un labās prakses veicināšana.

Kultūras tradīciju un identitātes izkopšana un ilgtspēja.

⁴ Tikšanās laikā saņemto priekšlikumu apkopojumu skat. 3. pielikumā.

- Nepieciešamie ieguldījumi: telpu pielāgošana, aprīkojums, inventārs.

Mākslas procesu, radošuma un inovāciju atbalsts.

- Nepieciešamie ieguldījumi: telpu iekārtošana, aprīkojums, inventārs.

Vietējo kopienu aktivitāšu, dažādu vecuma un sociālo grupu vajadzību un iniciatīvu atbalsts.

- Nepieciešamie ieguldījumi: infrastruktūra (iekštelpu un ārtelpas) iekārtošana, aprīkojums, inventārs, t.sk. apmācībām, sociālās iekļaušanas, interešu klubu un brīvā laika pavadīšanas pasākumiem.

Veselīga dzīves veida veicināšana dažādām vecuma grupām.

- Nepieciešamie ieguldījumi: sporta infrastruktūra un aprīkojums, izglītošanas un popularizēšanas pasākumiem.

Dabas teritorijas un objektu aizsardzība un izmantošana iedzīvotāju atpūtai un izglītošanai.

- Nepieciešamie ieguldījumi: dabas teritoriju infrastruktūra un pieejamība, aprīkojums, t.sk., izglītojošiem pasākumiem un programmām, popularizācijai.

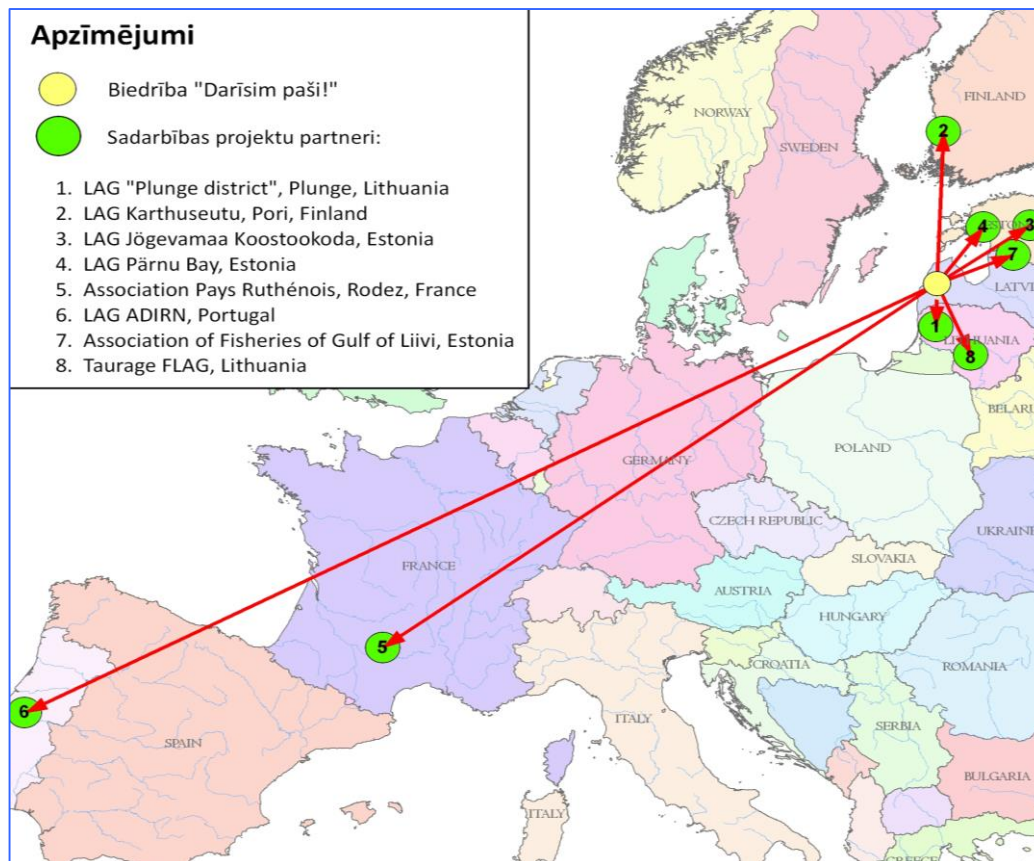
Apdzīvoto vietu publiskās ārtelpas uzlabošana dzīves kvalitātes paaugstināšanai.

- Nepieciešamie ieguldījumi: teritorijas labiekārtošana, t.sk., vides pieejamības un universālā dizaina risinājumi, vides objekti.

Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums

Biedrības *Darīsim paši!* starpvalstu sadarbības partneri

Biedrībai *Darīsim paši!* iepriekšējā plānošanas periodā no 2007.-2013.gadam ir izveidojies plašs starpvalstu sadarbības projektu partneru loks (skAT. 11. att.).

11. attēls. Biedrības *Darīsim paši!* starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu partneri

Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu realizācija bija iespējama pateicoties arī veiksmīgai sadarbībai ar pašvaldībām – Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadiem. Bez minēto pašvaldību atbalsta biedrībai *Darīsim paši!* nebūtu tik īsā laikā (no 2012.-2014.gadam) iespējams realizēt četrus starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektus. Pašvaldību atbalsts biedrībai *Darīsim paši!* bija:

- sadarbības partneru kontaktinformācija – daļai no ārvalstu sadarbības partneriem bija nodibināti kontakti ar Kuldīgas un Skrundas novada

pašvaldībām, līdz ar to biedrībai *Darīsim paši!* bija daudz vieglāk uzsākt sarunas par kopīgu projektu realizēšanu;

- projektu priekšfinansējums – lai varētu realizēt starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektus nepieciešams priekšfinansējums 50% apmērā. Tā kā biedrībai nav tik lielu finanšu resursu, tikai pateicoties Kuldīgas un Skrundas novadu pašvaldību atbalstam, starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektus bija iespējams īstenot;
- projektu vadītāji – lai nodrošinātu projektu veiksmīgu realizāciju, nepieciešams projekta vadītājs, kas sagatavo projekta pieteikumu, veic cenu salīdzināšanas procedūru, veic komunikāciju ar projektu sadarbības partneriem, ievieš projektā paredzētās aktivitātes, organizē festivālus un citus projekta ietvaros paredzētos pasākumus, kā arī veic citas ar projekta ieviešanu saistītās aktivitātes. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda projekta vadītāja atalgojums nav attiecināms, līdz ar to bija nepieciešams meklēt risinājumus šai problēmai, jo biedrības *Darīsim paši!* rīcībā nav pietiekoši lieli cilvēkresursi šādu papildus pienākumu izpildei. Projektu vadītāji tika veiksmīgi piesaistīti no biedrības *Darīsim paši!* teritorijā ietilpstošajām pašvaldībām;
- projekta ietvaros notikušo pasākumu organizatorisks atbalsts – starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu ietvaros tika organizēti lieli, vērienīgi festivāli, pasākumi un semināri. Lai varētu nodrošināt kvalitatīvu minēto pasākumu norisi, to organizēšanai tika piesaistīti pašvaldību un pašvaldību iestāžu darbinieki;
- publicitāte – ar pašvaldību atbalstu tika sagatavoti videosižeti par projektu ietvaros rīkotajiem pasākumiem, kā arī informācija vietējiem iedzīvotājiem par projekta aktivitātēm tika publicēta pašvaldību informatīvajos izdevumos.

Biedrības *Darīsim paši!* starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības galvenie virzieni

Biedrība *Darīsim paši!* starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektos plānotie galvenie virzieni ir:

1. Attīstīt starpvalstu sadarbību kultūras jomā un veicināt vietējo amatniecības tradīciju popularizēšanu un pārmantojamību nākamajām paaudzēm, veicinot inovatīvu sadarbības ideju attīstību starp dažādām Eiropas valstīm,

nodrošinot biedrības *Darīsim paši!* un sadarbības partneru teritoriju iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāti.

2. Veicināt sadarbību starp Latvijas un citu Eiropas valstu vietējo rīcības grupu teritorijā esošajiem uzņēmējiem un amatniekiem, sekmēt uzņēmējdarbības un amatniecības popularizēšanu, radošu ideju apmaiņu, vietējo produktu virzību vietējā un starptautiskā tirgū un sekmēt vietējās produkcijas mārketinga stratēģijas izstrādi.
3. Veicināt vietējo un starpvalstu teritoriju iedzīvotāju pieredzes apmaiņu, popularizējot veselīgu un aktīvu dzīves veidu, tostarp jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem.
4. Veicināt sabiedrības izglītošanu vietējā un starptautiskā mērogā, inovatīvu produktu un pakalpojumu ieviešanu, radošu ideju apmaiņu un to nozīmi tūrisma attīstībā - neformālā izglītība starptautiskā mērogā - radošās vasaras skolas, plenēri u.tml.
5. Popularizēt vides aizsardzības aktivitātes vietējā un starptautiskā mērogā.
6. Attīstīt kultūras un radošo industriju aktivitātes uzsverot to nozīmi vietējā attīstībā un starptautiskā mērogā
7. Veicināt materiālā/ nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas aktivitātes starpteritoriālā un/ vai starptautiskā mērogā.
8. Tradicionālo pasākumu – svētku/ festivālu organizēšana, tostarp cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem, nodrošinot biedrības *Darīsim paši!* un starpvalstu sadarbības partneru teritoriju iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāti.
9. Veicināt sadarbību starp Latvijas un citu Eiropas valstu vietējo rīcības grupu teritorijā dzīvojošiem jauniešiem, atbalstot jauniešu aktivitātēm – kopīgu aplikāciju izstrāde, maiņas punktu ierīkošana u.tml.

Obligāts nosacījums starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu īstenošanā ir visu trīs biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorijā ietilpstošo novadu iedzīvotāju mērķa grupu iesaiste projektā.